

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nepriljubljenih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list a članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pešt. čeh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Delovni program OIO za leto 1929./30.

(Sprejet na seji OIO 22. decembra 1929.).

I.

OIO (osrednji izobraževalni odsek), izvoljen na pokrajinski skupščini v Ljubljani leta 1929., smatra za svojo nalogo, da pospešuje vsako samoizobraževalno delo članov UJU, zlasti še vglabljanje v otroško duševnost in v mljé, ki se v njem naš otrok razvija, kakor v življenje šolske okolice ter celotnega naroda. Tak študij otroka, razmer šolske okolice in naroda je pogoj za potrebo reformo šole, za poglobljeno vzgojno delo v njej in izven nje, kakor ga zahteva naša doba.

II.

Izhodišče samoizobraževalnega dela naj tvorijo konkretni vzgojni problemi, kakor jih srečuje naš učitelj pri svojem delu v šoli in izven nje; od tod pa naj sega v vsa področja znanosti in napredka, ki lahko pripomorejo, da se razširi njegovo obzorje in dvigne nivo vzgojnega dela v šoli in izven nje.

III.

OIO smatra za najprimernejšo podlago prvih početkov samoizobraževalnega dela »Popisnice«, kakor jih je predložil na III. samoizobraževalnem tečaju dr. Žgeč. Te popisnice misli izdati v najkrajšem času Pedagoška centrala v Mariboru in OIO smatra za svojo nalogo, da to akcijo po vseh svojih močeh podpira.

IV.

V svrhu poglobljenega samoizobraževalnega dela je potrebno najtesnejše sodelovanje OIO s Pedagoško centralo, s »Popotnikom«, z »Učit. Tovarišem« in Slov. Šolsko Matico.

V.

OIO bo podpiral, kakor sledi že iz točke I., samoizobraževalno delo tako posameznikov kakor delovnih zajednic, ki se naj ustanovljajo po lokalnih razmerah ali po skupnih interesih, a tudi pedagoških in izobraževalnih krožkov, ki še obstojajo ali se šele ustanove ter končno učiteljskih društev z nasveti, po možnosti s predavatelji, s pedagoškimi tečaji, ekskurzijami itd., z vsemi sredstvi, ki mu stoje na razpolago. Samoizobraževalno delo pa se bo naslanjalo na delo v Pedagoški centrali.

LISTEK.

Č.:

Na Blanci.

V prvi polovici decembra pr. l. je hospital na Blanci pri tov. Bregantu 4. b letnik državnega ženskega učiteljskega v Ljubljani. Blanca in ves njen šolski okoliš leži na levem bregu Save. Po dolinah in nizkih grebenčkih, ki se spuščajo proti savskemu bregu, leže raztresene vasi in hišice, nekatere oddaljene od šole do 2 uri hoda. Pota so večinoma slaba in zelo blatna, ker je glinast svet. Ob slabem vremenu prihajajo otroci v šolo blatni od pet do glave, lepljiva ilovica se drži čreveljčkov in obleke kakor smola in se ne da očistiti niti z najboljšimi otirači. Prebivalci so večinoma siromašni, da komaj za silo oblečejo otroke, ki pridejo večkrat brez zajtrka in kruha v šolo.

Težka je učiteljeva naloga vzgajati iz tega materiala in v takih razmerah ljudi, ki bodo imeli veselje in razumevanje za vse lepo in dobro, ko zatira siromaštvo vso lepoto in se dobrota utaplja v alkoholu.

Videti je, da je za te otročiče šola tisto mesto, kjer sije sonce — in veselje jim žari iz obrazov, ki so videti drugače bolehnii in izčrpani.

Tu se jim odpro srčeca, da privro na dan vse tegobe in vse veselje vsakdanjega življenja, in sicer oni najlepši del, ki ga doma nimajo — šola je postala tu res del pravega vsakodnevnega življenja te mladine.

Ze oprema v razredu, čeravno siromašna, kaže bolj sliko delavnice kmetijskega obrtnika kakor pa učilnico naših starih šol. Klopi so razvrščene v polukrogu okoli delovne mize, ki je sredi sobe, v kotu stoji široka in dolga polica z lonci in zaboji za cve-

VI.

OIO mora stati v neposrednih stikih z učiteljstvom za svojo samoizobrazbo, čemur naj pripomorejo osebni stiki in dopisovanje. Delovne zajednice, pedagoški in izobraževalni krožki, učiteljska

društva in posamezniki se naj obračajo po nasvete k OIO ter mu naj stalno poročajo o svojem delu. Le tako je organizacija samoizobraževalnega dela mogoča. Dr. Fr. Žgeč l. r., Ernest Vranc l. r., t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Projekt novih pravil Udruženja Jugoslov. Učiteljstva ki ga je izdelal izvršni odbor UJU.

Program bodoči upravi, na katerega so pristala vsa poverjenišstva, ki zahtevajo sledeče:

Sirji glavni odbor mora v teku enega leta izvršiti odobritev novih pravil UJU, katerih osnovo naj bi izdelala ena izmed sekcij. Temeljna osnova teh pravil mora biti sledeča:

1. Poverjenišstva UJU morajo ostati ter se upravljajo avtonomno po svojih lastnih pravilih, ki morajo biti v skladu s centralnimi pravili.

2. Vrhovno upravo udruženja mora tvoriti odbor, ki sestoji iz predsednika in tajnika centrale ter predsednikov vseh poverjeništev. Ta odbor se mora sestajati redno vsaki mesec na seji. On zastopa udruženje ter rešava vsa stanovsko politična in načelna vprašanja.

3. Izvršni odbor je samo eksekutiva sklepov gornjega odbora ter rešava tekoče administrativne posle. Ta odbor se mora skriti samo na predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in urednike organizacijskih listov.

4. Sirji upravni odbor naj se sestaja le po izraziti potrebi ter naj bo samo informativen organ udruženja, na podlagi katerega se bo zaslislalo širše mnenje učiteljstva. Ta odbor se mora voliti po proporcionalnem sistemu kandidatnih list, a ne po proporciji jakosti članstva poedinih poverjeništev, kar bi značilo majorizacijo manjšin, tako da bi došlo na podlagi novega volilnega sistema tudi mišljenje manjšine do izraza in bi bilo zastopano. Vse to morajo predvidevati nova pravila.

(Sprejeto soglasno na glavni skupščini UJU v Zagrebu, 18. avg. 1929.)

I. Ime i podela.

Čl. 1. — Učiteljstvo Jugoslavije ima svoje staleško udruženje pod nazivom: »Udruženje Jugoslovenskog Učiteljstva«.

Čl. 2. — Ovo udruženje deli se na pet sekcija, koje su sastavljene od sreskih društava.

tice in druge rastline, metrska polena in žaga, kamenje za tehtanje, izdelki iz gline in drugo. Ob treh stenah vise table, da je lahko istočasno polovica učencev zaposlenih pri tablah, kjer ima že vsak oddelno svoje mesto in mu ga ni treba vsakokrat na novo odkazovati. — Odra ni v razredu in tudi table ne, ki bi bila samo za učitelja; ta ima le mizo pri vratih, ki pa se popolnoma izgubi med drugo opravo in na njej imajo učenci svoje liste.

Nekaj posebnega je opazovati otroke, kako mirno in neprislusno se gibljejo v razredu, da jih celo prihod dijakinji ni motil pri delu.

V drugem razredu, t. j. 2. šolsko leto, ki ima pouk dopoldne, poučuje tovariš Bregant. On je razdelil razred v delovne skupine po splošnih duševnih sposobnostih in ne po predstavnih tipih, kar tudi odgovarja sedanjemu stanju psihologije. Dokler se je v psihologiji naslanjalo vse duševno življenje na mehaniko predstave in na njih zgrajeno didaktiko, je bila tudi razdelitev učencev na predstave tipe opravljena; če pa hočemo zajeti otroško duševno in telesno življenje v totalnosti se moramo ozirati na vse njegove duševne in telesne sposobnosti.

Tako je Bregant v skupino A zbral učence, ki so po svojih duševnih sposobnostih toliko nad normalo, da bodo predvidoma do konca šolskega leta predelali tudi snov, ki je po učnem programu predpisana za tretje šolsko leto. V skupino B spadajo učenci, ki bodo po svojih sposobnostih dosegli več, kakor je predpisano v učnem programu. V skupini C so oni, ki bodo še obvladali snov, ki je predpisana za 2. šolsko leto — in končno v skupino Č oni, ki predvidoma ne bodo dosegli učnega smotra, ki je postavljen za ta razred.

Ta diferencijacija omogoča večjo zaposlitev učencev, in sicer vsakega po njegovih

zmožnostih, ker skupine niso stalne, temveč je učencem mogoč prehod celo iz zadnje skupine v prvo posebno pri tehničnem delu. S tem, da se omogoča tudi intelektualno šibkejšim tehnično delo v skupini A, se izbriše ali vsaj oslabi tisti občutek manjvrednosti, ki bi nastal, če bi bile skupine stalne za vse vrste duševnega in telesnega dela. Znano je, da se nekateri učenci, ki nimajo razumskih sposobnosti, odklikujejo v ročnem delu in sploh v spretnostih.

Tej razdelitvi bi se dalo le v toliko opozrekat, da ima preveč skupin, ker je to za učitelja silno naporno in za novince skoraj neizvedljivo, ko vidimo, kake težave dela nekaterim že pouk v razredu z dvema oddelkoma. Tak način pouka lahko izvede res samo učitelj z veliko prakso in pravim vzgojiteljskim talentom. Tu ni mogoča šablona.

Na drugi strani omogoča ta diferencijacija učencev, da se skupine A in B zaposlijo s tihim delom in da lahko učitelj posveti več časa slabijim učencem. Opazilo se je, da se tudi v času skupnega pouka, ozioroma dela daje pobuda za delo onim učencem iz skupin C in Č. Boljši učenci vodijo delo in to s tako samozavestnostjo in spretnostjo, da je učitelj stopil popolnoma v ozadje. Pri vsem delu teh skupin vlada neka živahnost, ki bi jo človek v prvem trenutku smatral za nered, toda v resnici se je vsak učenec z zanimanjem oprijel svojega dela — pisanja ali risanja in ko je končal, je takoj šel k tabli na svoje mesto in risal dalje.

Važna je razdelitev na skupine tudi iz vzgojnega stališča, ker morajo boljši učenci v prvi vrsti upoštevati slabše in jim pomagati. Tovariš Bregant je v tem pogledu šel tako daleč, da je združil za eno uro dnevno prvi in drugi razred, da pri pridobivanju nove snovi v stvarnem pouku vodijo delo starejši učenci in tako navajajo mlajše na način obravnavanja snovi v šoli.

Čl. 11. — Redovni članovi dobijajo članske karte a ostali diplome svojih sekcija.

Čl. 12. — Dužnosti redovnog člana jesu: a) da se svim svojim snagama stara o postignuću svrhe udruženja;

b) da redovno pri upisu polaže za svaku godinu članski ulog;

v) da poverenu mu dužnost i zadatak pažljivo izvrši;

Prava su redovnog člana:

a) da se služi ustanovama udruženja kao: domovima, pansionatima, lečilištima, letovalištima itd.;

b) da dobije novčanu pomoć u slučaju preke potrebe;

v) da dobije zaštitnu pomoć u slučaju trpljenja;

g) da učestvuje na zborovima i skupstinama prema propisima ovih pravila;

d) da bira i da bude biran za člana uprave prema propisima ovih pravila.

Čl. 13. — Učitelji-ce utemeljači i dobrotvori imaju sva prava i dužnosti redovnih članova.

V. Organi udruženja.

Vrhovnu upravu udruženja čini Glavni odbor, koji čine 12 članova i Nadzorni odbor od 5 članova. Svi oni moraju biti sa teritorije Uprave grada Beograda.

Za rešavanje staleških pitanja postoji Siri odbor u koji ulaze: članovi Glavnog odbora, predstavnici sekcija i 24 izborna člana. Ovaj se odbor sastaje na poziv Glavnog odbora i radi sa njim u zajednici po pitanjima stavljenim na dnevni red.

Članovi Glavnog odbora, članovi Šireg odbora i članovi nadzornog odbora biraju se jednovremeno na Glavnoj Skupštini. Pored njih se bira još 5 zamenika za Glavni odbor, i 2 zamenika za nadzorni odbor. Konstituisanje Glavnog odbora vrši se odmah po izboru na zajedničkoj sednici svih izabranih članova osim nadzornog odbora, birajući predstavnika, podpredstavnika i urednike organa UJU.

Čl. 15. — Izbori se vrše aklamacijom ako je u tome cela skupština saglasna, u protivnom po listima na proporcionalnoj osnovi, u kome se slučaju mandati dodeljuju prema nađenom količniku broja izbornih članova u ukupnom broju glasača. Glasanje je tajno.

Čl. 16. — Svi upravni odbori imaju posebne i opšte dužnosti.

Opšte su dužnosti svih upravnih odbora: a) da se staraju u svome delokrugu o administrativnim poslovima udruženja;

b) da uredno prikupljaju prihode od udruženja i da njima rukuju po budžetu;

v) da izrađuju budžet za narednu godinu i da ga podnose skupštini na odobrenje;

g) da svojoj godišnjoj skupštini podnose izveštaj o svome radu i o stanju udruženja u minuljoj godini;

Za pismene izdelke se za vse predmete rabijo listki: n. pr. za računstvo računski listek, za pravopis besedni listek itd.; nekaj posebnega je redovni listek, na katerega zapisujejo pravila, ki se jih moramo držati v vsakdanjem življenju in so jih učenci sami spoznali ali postavili na osnovi svojih lastnih doživljajev.

Vse, kar se tiče ene delovne enote, ki traja do 2 tedna se zapisuje na en ali več listov; vsi ti listki iz ene delovne enote se potem spravijo v mapo, ki nosi ime učenca in ime delovne enote. Tako ima učenec zbrano vso snov iz vseh predmetov v enem življenjskem področju.

Prisostvovali smo jezikovnemu pouku, ki se je naslanjal na pripovedovanje o sv. Miklavžu. Tu so učenci sami popravljali jezikovne napake pripovedovalcev in tujke nadomestovali s pravilnimi izrazi in si to zapisovali v besedni listek.

Pri računskem pouku so obravnavali ulomke, in sicer najprej na predmetih, da so učenci sami iskali in našli postopek in nato napisovali rezultat na tablo in listke.

Prehod k ročnemu delu se je izvršil na željo učencev. Polagali so iz slamic parklja v teku; zato je bilo treba prej opazovati držanje glave, trupa, nog in rok učencev, ki so tekli. Isto so modelirali v plastelinu. Učenci si razdele deske in plastelin in sami delajo. Med tem tihim ročnim delom pojejo pesmice, kakor je to navada pri mnogih kmetijskih delih na polju in doma. Nekaj časa jim je čital učitelj povest iz mladinske priloge nedeljske številke časopisov in učenci, ki so končali svoje delo, so z napeto pozornostjo poslušali.

Tako so končale prve tri ure pouka v II. razredu.

Popoldne poučuje I. razred (1. šolsko leto) gospa Bregantova v isti sobi. Tudi tu

Ali si prečital(a) okrožnico UGP? — Ravnaj se po njej!

d) da sazivaju svoje godišnje skupštine i da određuju njihov dnevni red;

d) da se staraju o družinskoj imovini svoga delokruga;

e) da izdaju materijalnu pomoć svojim članovima u slučaju preke potrebe;

ž) da se staraju o družinskoj štampi koju ustanove te da bude izraz savremene nauke i izraz večine učiteljstva.

Posebne su dužnosti upravnih odbora:

A) Glavnog odbora:

a) da u opšte izvodi rad udruženja prema čl. 3 ovih pravila;

b) da predstavlja udruženje kao njegovo pravno lice;

v) da se stara o staleškom listu;

g) da rukuje potpornim fondom i da iz njega pomaže članove u slučaju potrebe;

d) da pregleda i odobrava sekcijiska pravila najdalje za mesec dana od prijema istih;

e) da bira blagajnika, urednike listova i činovnike udruženja.

B) Upravnog odbora sekcije:

a) da izvršuje rešenja Glavne i sekcijiske skupštine, kao i Glavnog odbora u koliko budu zasnovana na pravilima;

b) da izradi pravila za sekciju i da ih za mesec dana dostavi na odobrenje Glavnog odboru;

v) da se stara o stručnoj štampi udruženja u koliko je zasnuje po svojim pravilima;

g) da se stara o fondovima koje za svoje svrhe a na osnovu ovih pravila zasnuje, n. pr.: fond za štampu, fond za siročad, za usavršavanja itd.

d) da Glavnim odborom uredno predaje po jednu trećinu uloga novih članova utemeljača i dobrotvora a od svakog redovnog člana po 10 dinara godišnje čim ih primi od sreskih uprava, a tako isto i za staleški list od redovnih članova koliko bude Glavni odbor odredio. Muž i žena ili srodnici koji žive u zajednici, ako su članovi, plaćaju jedan primerak.

d) da sekciju predstavlja kao njeno pravno lice;

ž) da bira sebi blagajnika i ostalo osoblje.

Čl. 17. — Dužnosti sreskih upravnih odbora propisuju se sekcijiskim pravilima u duhu ovih pravila.

Čl. 18. — Nadzornim odborima je dužnost:

a) da svakog meseca, a po potrebi i češće pregledaju račun i stanje blagajne svoga delokruga;

b) da paze da li se izvršuju skupštinske odluke;

v) da sazivaju vanredne skupštine u slučaju znatnih nepravilnosti u radu.

Čl. 19. — Svaki upravni odbor izrađuje potrebne pravilnike u rukovanju blagajnom, fondovima, domovima, uređivanju listova, itd.

Čl. 20. — Odredbe o sastavu sreskog budžeta propisuju sekcijiska pravila a u duhu ovih pravila.

Čl. 21. — Krajem školske godine sreska društva drže svoju skupštinu, na kojoj se pregleda godišnji račun i stanje blagajne, izrađuju predlozi za sekcijisku i glavnu skupštinu, rešava o spajanju srezova i o prilasku u sastav podesejne sekcije i biraju se delegati za sekcijisku i glavnu skupštinu.

Društva koja imaju do 50 redovnih članova šalju kao delegata svoga predstedioca ili zamenjenika delegata, ako on ne bi mogao ići. Društva preko 50 članova šalju pored

so razdeljeni otroci po svojih sposobnostih u štiri skupine. Otrok ni motil poset v šoli, temveč so se z največjim zanimanjem posvetili svojemu delu. Skupno so obravnavali snov: sv. Miklavž. Skupina A je nato iz te snovi popolnoma samostojno napisovala besede in lahke stajke na svoje listke, ker so že obravnavali vse velike tiskanke. Ravno isto je dovršila skupina B. — Medtem sta skupini C in Č obravnavali nove glasove po svojih doživljajih in tudi računali kakor je ravno bilo potrebno radi spremembe dela. Pisali so tudi pridobljeno besedo na listke in na tablo.

Žal, da je čas le prehitro potekel in so morale kandidatnje oditi na vlak.

Toda tudi v tem kratkem času so imele priliko, da so videle urešničeno delovno šolo, ki ni samo kopija tujega, temveč produkt dolgotrajnega in težkega iskanja ter samostojnega ustvarjanja.

Tu se res upoštevali vsi vzgojni in metodni principi, ki jih je postavila moderna pedagogika ter se mladina predvsem vzgaja ne samo uči.

Ze zaradi teh vzgojnih uspehov bi bilo vredno, da se zganejo vsi, ki jim je moralni dvig našega naroda pri srcu in podpro delo nove šole, ker tudi učni uspehi gotovo presegajo uspehe velike večine starih tudi višje organiziranih šol v Sloveniji.

Čuditi se moramo, da sta tov. Bregant in njegova gospa soproga dosegla take uspehe brez vsake podpore, posebno če primerjamo njegove uspehe z uspehi šol v tujini, ki so opremljene z vsemi pomožnimi sredstvi.

Potrebno bi bilo, da bi poživljala reformatorja naše kmetijske šole vršila svoje plodonosno delo v kraju, ki bi po svoji legi nudil čim širšemu krogu učiteljstva možnost upogleda v nove metode in kjer bi bila na razpolago tudi sredstva za vzdrževanje šol in primerne nagrade za trud in žrtve učiteljstvu.

predsednika još jednog delegata, ako broj njihovih članova bude 100 ili ostatak veći od 25 članova. Na dva delegatska mesta, osim predsedničkog imaju pravo ona društva, koja imaju 150 članova ili im ostatak preko sto članova bude veći od 25 članova, itd.

Čl. 22. — Za vreme letnjeg odmora prvo se drže godišnje skupštine svih sekcija pa za tim Glavna skupština.

Čl. 23. — Skupštinama je dužnost:

a) da pregledaju rad uprave u minuloj godini i ako je bio pravilan da upravi dađu razrešnicu;

b) da rešavaju sva pitanja koja se stave na dnevni red;

v) da biraju članove i zamenike upravnog i nadzornog odbora svoga delokruga;

g) da pregledaju i odobravaju budžet svoga delokruga;

d) da Glavna skupština proglasi počasne članove koje neka sekcijiska uprava izabere.

Čl. 24. — U slučaju neodložnih staleških potreba ili u slučaju opšteg staleškoga izraza o nekom pitanju, upravni odbori mogu sazvati vanrednu skupštinu svoga delokruga.

U slučaju nepravilnoga rada i materijalne opasnosti udruženja nadzorni odbori sekcija i centralni nadzorni odbor, mogu sazvati vanrednu skupštinu svoga delokruga. Glavni odbor mora sazvati vanrednu skupštinu kad to zahtevaju tri petine članova ili tri sekcijiska upravna odbora, a upravni odbor sekcije mora je sazvati ako to zahtevaju 2/3 njenih sreskih uprava. Sazivači vanrednih skupština moraju dostaviti njen red upravi sekcije i Glavnim odborom.

Čl. 25. — Sreske, sekcijiske i vanredne skupštine drže se u sedištu dotične uprave, a Glavne skupštine udruženja drže se u većim i važnijim gradovima.

Čl. 26. — Svakom skupštinom rukovodi predsedništvo njenog upravnog odbora.

Čl. 27. — Skupština se bavi samo pitanjem dnevnoga reda.

Čl. 28. — Na sreskim zborovima i skupštinama svaki član ovoga udruženja ima pravo govora ako predsedništvu pokaže svoju kartu, a pravo odlučivanja samo redovni članovi dotičnoga sreskog društva.

Na sekcijiskoj skupštini imaju pravo govora i pravo odlučivanja članovi glavnog odbora, predstedioci i sekretari sekcijiskih uprava i delegati sreskih društava odn. njihovi zamenici.

Čl. 29. — Svaki organ snosi troškove za održavanje skupština i plaća svojim delegatima iz svojih srestava po budžetu.

Čl. 30. — Na skupštinama se odlučuje prostom većinom prisutnih njenih pravnih članova.

VI. Društvene ustanove.

Čl. 31. — Udruženje ima svoje domove, fondove, pansionate, i druge ustanove, kojima rukuje svaki organ udruženja u svome delokrugu po ovim pravilima.

Čl. 32. — Osniva se potporni fond kojim rukuje Glavni odbor.

U potporni fond unosi se kao osnovna suma iz gotovine blagajne Glavnog odbora ... dinara a ovoj se sumi dodaje po jedna šestina uloga svih članova utemeljača i dobro-

Delovanje širjega sossveta UJU - Poverjeništvu Ljubljana.

(Poročilo o seji dne 5. januarja 1930. v Celju.)

V nedeljo dne 5. januarja se je vršila v Celju seja širjega sossveta, ki ji je prisostvovalo 12 članov ožjega sossveta in 30 društvenih predsednikov odnosno njih zastopnikov. Od ožjega sossveta sta manjkala tov. Grum, ki je bil bolan, in tov. Gosak. Zastopana niso bila celjsko, kranjsko in kozjansko učiteljsko društvo. Zapisnikarja sta bila tov. Kmet in Mervič.

Tov. poverjenik otvori sejo s pozdravom na navzoče, posebej pa pozdravi tov. Flereta, ki je prišel kot zastopnik Izvršnega odbora, na predlog šolsko-upravnega odseka, na sejo širjega sossveta.

Dnevni red seje:

1. Poverjenikovo poročilo.
2. Poročilo funkcionarjev.
3. Novi šolski zakon.
4. Položaj v organizaciji.
5. Samostojni predlogi.
6. Slučajnosti.

Ad 1. in 4. Tov. poverjenik združi 1. in 4. točko dnevnega reda v eno in poda kratko poročilo o položaju, ki je nastal v organizaciji, po letošnji pokrajinski skupščini. Nadalje poroča, da je razposlalo kranjsko učiteljsko društvo na predsednike okrajnih učiteljskih društev UJU pov. Ljubljana 22 dokazov, na podlagi katerih zahteva opozicija izredno skupščino. Tov. poverjenik poda k posameznim točkam pojasnila in otvori razpravo.

Tovariš Skala stavi z ozirom na pojasnila tov. poverjenika naslednje predloge:

1. Poverjeništvu UJU Ljubljana naj se ne ozira na razne kritike in izjave posameznih članov opozicije. Preko njih naj dela za stanovske koristi. Opozicija naj dela v svojem krogu, kakor ve in zna in naj nastopi na pokrajinski skupščini, kjer je dana najboljša prilika, da se kot taka uveljavi.

2. Kritika in dokazi, ki jih je razposlal tov. Lapajne na predsednike učiteljskih društev, ne morejo služiti za razpravo v seji širjega sossveta, ker je njihovo osnovno stališče nepravilno in ki kaže, da sestavljajci te

tvora, i ... % prihoda sa zabava, koncerata i sličnih priredaba sreskih društava, i ... % svih ušteda po budžetu glavnog odbora koje se pokažu krajem godine.

Čl. 33. — Iz potpornog fonda daju se potpomoci a u krajnjem slučaju i pomoć članovima.

Čl. 34. — Glavni odbor ima svoj dom u Beogradu, koji služi svrham udruženja kao i nastavnika i daka narodnih škola kad se bave u Beogradu privremeno. Dom je pod nazivom »Dački dom« a u koliko glavna blagajna udruženja ne bi mogla iz svojih redovnih srestava podmiriti troškove oko njegovog izdržavanja dužne su naknaditi potrebne izdatke sve sekcije srazmerno broju svojih redovnih članova, ali najviše po jedan dinar od člana.

Čl. 35. — Sekcije i sreska društva podižu svoje domove, zasnivaju svoje fondove i ustanove za svoje potrebe, i rukuju njima prema propisima poslovnika koje za to budu propisale čim koju ustanovu postavje. Sve poslovničke, uprave dostavljaju svojoj sekcijiskoj upravi i Glavn. odboru.

Čl. 36. — Svaka sreska uprava imenuje jednoga svoga člana za predstedioca suda časti u toj godini, u koji ulazi protiv po jedan član određen od svake parnične strane. Sud časti raspravlja u prvom redu sporove članova a u drugom redu, ako se hoće, raspraviće ih sud časti pri upravi sekcije koji se sastavlja ili kockom ili kao i sreski sud časti a uvek između članova sekcijiske uprave.

Čl. 37. — Poročne, nemoralne, neuredne i sve članove koji bi radili protiv interesa učiteljstva ili bi mu svojim položajem nanosili štetu, društvo će prema dovoljnim dokazima isključiti iz udruženja ili za izvesno vreme ili za svagda.

VII. Prelazna naređenja.

Čl. 38. — Ova pravila stupaju na snagu kad ih Glavna skupština primi a državna vlast odobri, kada prestaju važiti ranija pravila sa svima svojim izmenama i dopunama.

Čl. 39. — Dosadašnji članovi ovog udruženja, koji su bili prešli u druge državne službe i primili druge položaje, a nisu prekidali članstvo ostaju i dalje punopravni članovi udruženja.

Čl. 40. — U slučaju prestanka udruženja Jugosl. Učiteljstva, novac i sve hartije od vrednosti predaće se Državnoj Hipotekarnoj Banci u Beogradu, dom i nameštaj upravi beogradske opštine, a knjižnica i administrativna dokumenta jednoj od beogradskih osnovnih škola, na Istočnom Vračaru, Terazijama ili kod Saborne crkve.

Sve će ove ustanove vratiti primljene vrednosti novo obrazovanom udruženju učiteljstva u Beogradu, ako se osnuje na istim osnovima na kojima je ovo udruženje zasnovano. Ako se za 50 godina ne bi takvo društvo obrazovalo, onda će se sve unovčiti, a novac predati fondovima koje država za učiteljstvo bude zasnovala.

Čl. 41. — Izmene i dopune ovih pravila može vršiti samo Glavna skupština, a sve što nije odveć važno no više formalno, propisaje upravni odbori poslovniciima.

kritike in dokazov ne poznajo razvoja in bistva deklaracije.

3. O programu čistih deklaracij in momentanih opozicionalecev in UJU, kakor ga je razposlalo poverjeništvu UJU vsem učiteljskim društvom, širji svet ne more razpravljati, ker ni to nikak program, ampak so to le predlogi za izpremembo pravil UJU, o katerih je širji svet že razpravljal. Člani opozicije lahko stavijo predloge o izpremembi pravil na zborovanjih učiteljskih društev, ko bodo pravila na dnevnem redu.

4. Poročila učiteljskih društev naj bodo sestavljena vedno tako, da ne pridejo v navzkrižje s tiskovnim zakonom, pa tudi tako, da ne kvarijo ugleda stanovske organizacije, niti ne žalijo članov UJU, tudi če ti pripadajo opoziciji.

Naknadno je bil sprejet še dodatek k temu predlogu. S sprejetjem tega predloga preneha sklep širjega sossveta glede vprašanja »in suspensio«.

5. Poverjeništvu UJU naroča širji svet, da posveča vse svoje delu pravilniku, ki ga predvideva novi šolski zakon in zastavi vse svoje moči, da se bo materialno stanje učiteljskega stanu izboljšalo.

V debato so nato posegli tov. Skala, Šestan, Gobčeva, Dimnik in Mlekuž. — Ponoj ven predlog tovariša Skale, naj se vrši glasovanje o njegovih predlogih, je bil sprejet soglasno.

Tov. Skala prečita vsak predlog zase. K prvemu je podal tov. Žagar naslednje izjavo: »Kot zastopnik radovljanskega učiteljskega društva vztrajam na tem, po sklepu našega društva, da seje širjega sossveta in društev ne morejo razčistiti položaja, nastalega v organizaciji in da to more izvršiti le izredna skupščina. Zato zahtevam, da se skliče v najkrajšem času, kjer naj se ves spor stvarno razčisti in uredi.

Ta izjava je bila odklonjena z vsemi proti dvema glasovoma.

Prvi trije Skalovi predlogi so bili nato brez debate sprejeti z vsemi proti dvema glasovoma.

K četrtemu predlogu so govorili tovariši Dimnik, Ribičič, Peternel, Žagar in Vauda, nakar sta bila 4. in 5. predlog soglasno sprejeta.

Za tem se je razvila debata, ali naj se objavijo vsa »in suspensio« poročila. Debatirali so tov. Hočevar, Dimnik, Skulj, Horvat, Žagar, Hren, Rostohar, Skala, Jakopc, Ribičič, Peternel, Arrigler, Pleskovič, Mavrič, Gerlane in Terčak. Med debato predlaga tov. Straus naslednje: »Zadovoljujemo se s pojasnili poverjeništvu in izjavljamo, da se »in suspensio« dana poročila ne objavijo, poverjeništvu pa se pooblašča, da nenavzočim predsednikom pojasni vzrok gornjega sklepa.« Predlog je bil sprejet z vsemi proti dvema glasovoma.

Po debati prečita tov. Straus še naslednji dodatni predlog: S tem sklepom pa se ne odvzame društvom možnost, da o neobjavljenih predlogih društev, društva ponovno razpravljajo in stavijo predloge v smislu sklepa širjega sossveta točka 4. Skalovih predlogov. Ta dodatni predlog je bil soglasno sprejet.

Nato se je debatiralo še o uredniškem konzorciju »Učiteljskega Tovariša«. Debatirali so tov. Gerlane, Skulj, Dimnik, Žagar, Terčak, Mlekuž, Ribičič, Jarh, Stravs, Mulek. Nato je bil sprejet predlog: Poverjeništvu se naroča, da deluje z na skupščini izvoljenim konzorcijem. Če bi se pa člani ne udeleževali sej, naj se pritegne v konzorcij še eksekutiva.

Tov. Lampret kot predsednik šolsko-upravnega odseka poroča, kaj vse je naredil ta odsek za izboljšanje našega materialnega in pravnega položaja.

Ad 3. Tov. Flere je poročal o šolskem zakonu. Po njegovem poročilu so debatirali tovariši: Lampret, Skala, Hren, Arrigler, Horvat, Gerlane, Gallob, Gobčeva, Šestan, Vauda, Požar in Verk.

Sklep: Seje poverjenikov v Beogradu 18. in 19. januarja se udeležita tov. Skulj in Dimnik.

Ad 2. Poročilo tov. Kobala:

Tajnik Kobal navaja v svojem poročilu nekoliko statističnih podatkov o okrajnih učiteljskih društvih, poziva predstedioca, da pošljejo do konca marca vse važne predloge, ki zadevajo finančno stran organizacije in je treba, da pred skupščino o njih razpravljajo vsa društva. Nadalje omeni, da je marenberško učiteljsko društvo poravnalo svoje obveznosti iz prejšnjega leta in s tem zopet stopilo v našo zajednico. Razdelilo se je novomeško učiteljsko društvo v Učiteljsko društvo za novomeški in trebanjski sodni okraj ter v Učiteljsko društvo za žužemberški sodni okraj. Odbor kranjskega učiteljskega društva je sporočil poverjeništvu, da prekine vse stike. Iz organizacije je izstopil Josip Lapajne.

Z ozirom na § 181. novega zakona o narodnih šolah pospešeno deluje šolsko-upravni odsek in izdeluje načrt pravilnika. Gospodarski svet je pretresal načrt o oskrbi učiteljskih otrok.

Odsek za nadaljevalno šolstvo je razpravljao o smernicah in nalogah tega šolstva. Odsek za obmejno šolstvo in kontraktualce je rešil tekoče zadeve.

Osrednji izobraževalni odsek je imel prvo sejo 22. decembra in sprejel poslovnik in delovni program, ki ga prinašamo na drugem mestu.

Upravni odbor »Našega roda« je izdal prvo število v 41.000 izvodih ter s tem dosegel rekord. V odboru delujejo tov. Ribičič, Mazi, Slapšak in Mencin.

Dalje je poročal tajnik o zavarovanju učiteljstva za slučaj bolezni in se skliceval na zadevni članek v »Učit. Tovarišu«.

Končno je omenil naš materialni položaj in korake, ki jih je podvzelo poverjeništvu.

Namesto obolelega tov. blagajnika je pozival predstedioca, da skrbje za redno plačevanje mesečnih prispevkov. Na žalost pripomnja, da se 4 društva doslej še niso odzvala in poslala mesečnih prijav.

K tajniškemu poročilu se je razvila kratka debata glede izstopa tov. Lapajneja iz UJU. Debatirali so tov. Žagar, Skulj, Pleskovič, Mlekuž, Požar, Kobal in Dimnik.

Ad 5. Prečital se je poslovnik uredniškega konzorcija, kakor ga je odobril ožji svet. Sprejme se z izpremembo odstavka, ki govori o pravicah članov tiskovnega odseka do posvetovalnega glasu pri sejah ožjega in širjega sossveta. Sklep: Člani konzorcija nimajo posvetovalnega glasu, ker tega ne predvideva pravilnik in pravila poverjeništvu. Sprejeto z večino proti 7 glasovom.

Poslovniki drugih odsekov so se prepustili eksekutivi, da jih uveljavi in predloži širjemu sossvetu v naknadno odobritev.

Ad 6. Razpravljalo se je o sklepu odbora kranjskega učiteljskega društva, da prekine zveze s poverjeništvom in se bo po potrebi obračalo na posamezna učiteljska društva. Debaterji: Hočevar, Mlekuž, Dimnik, Kobal.

Sklep: Odboru kranjskega učiteljskega društva se pošlje poziv, naj skliče občni zbor, ki naj o tem odloči. Eventualne dopise kranjskega učiteljskega društva, ki bi prišli brez vednosti poverjeništvu na posamezna društva, naj ista vrnejo. Poverjeništvu naj opozori odbor na posledice njihovih sklepov.

Tov. Horvat Izidor govori o nastalih razmerah v Prekmurju.

Ker ni bilo več predlogov, zaključijo poverjenik sejo.

UJU — poverjeništvu Ljubljana,

dne 14. januarja 1930.

And. Skulj, poverj. Josip Kobal, tajnik.